

науковий вісник. Серія: Сільськогосподарські науки / Херсонський державний аграрно-економічний університет. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2023. Вип. 131. С. 374–380. DOI:10.32782/2226-0099.2023.131.47

8. Самарук Н.М. Формування професійної компетентності майбутніх економістів. *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України*. 2011. т. 2. С. 47–60.

УДК 712.4

DOI <https://doi.org/10.32782/2226-0099.2023.133.43>

СТВОРЕННЯ ПРОЄКТУ ОЗЕЛЕНЕННЯ ПРИСАДИБНОЇ ДІЛЯНКИ ГОЛОПРИСТАНСЬКОГО РАЙОНУ ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Дементьєва О.І. – к.с.-г.н.,

старший викладач кафедри лісового та садово-паркового господарства,

Херсонський державний аграрно-економічний університет

Лаврись В.Ю. – асистент кафедри лісового та садово-паркового господарства,

Херсонський державний аграрно-економічний університет

У статті розглянуто особливості створення проєкту озеленення присадибної ділянки Голопристанського району Херсонської області та підбір асортименту рослин відповідно до функціонального призначення та умов їх зростання.

У ході аналізу сучасного стану території було встановлено, що питання благоустрою території функціональних зон знаходиться на низькому рівні. Враховуючи ситуацію об'єкту, існує необхідність в озелененні території присадибної ділянки, а також в урізноманітненні рослинних насаджень та розширенні їх асортименту.

Дослідження території показали, що сучасний стан зеленої зони є мізерним та представлений наступними насадженнями: *Narcissus L.*, *Tulipa 'Allegretto' L.*, *Rosa L.*, *Campsis L.*, *Fraxinus excelsior L.*, *Syringa vulgaris 'Agincourt Beauty' L.*, *Narcissus ×medioluteus L.*, *Tulipa gesneriana L.*, *Campsis radicans L.*

Загалом, повний аналіз стану території дослідження показав, що більшу частину існуючих зелених насаджень необхідно видалити у зв'язку з їх незадовільним санітарно-гігієнічним станом, а проєктні роботи необхідно направити на розширення асортименту декоративних рослин.

У результаті дослідження нами було запропоновано розділити територію домоволодіння на зони та розбити квітники на запропонованих територіях. Розширити вже існуючий асортимент квітковими, кущовими та деревними рослинами: *Hyacinthus L.*, *Thuja occidentalis Smaragd L.*, *Lavandula L.*, *Muhlenbergia Schreb.*, *Syringa vulgaris L.*, *Thuja occidentalis L.*, *Muscari L.*, *Hibiscus syriacus L.*, *Hydrangea L.*, *Nepeta x faassenii L.*, *Buxus sempervirens L.*, *Kochia Roth.*, *Cortaderia selloana L.*, *Thuja occidentalis 'Danica' L.*, *Stipa L.*, *Hydrangea L.*, *Hyacinthaceae L.*, *Catalpa bignonioides Walt.*

Перевагу надавали вічнозеленим насадженням за побажанням замовника. Усі рекомендації рослин високодекоративні та гарноквітучі, димо- та газостійкі. По відношенню до світла рослини невибагливі, можуть зростати в тіні або на сонячній ділянці, що дозволяє використовувати їх при оформленні квітників та композицій.

Ключові слова: генеральний план, проєкт реконструкції, озеленення території, живопліт, деревні рослини, квітники.

Dementieva O.I., Lavryts V.Yu. Creation of a project for landscaping a household plot in Holoprystan district of Kherson region

The article discusses the peculiarities of creating a landscaping project for a personal plot in the Holoprystan district of Kherson region and the selection of an assortment of plants in accordance with their functional purpose and growing conditions.

In the course of analyzing the current state of the territory, it was found that the issue of landscaping in functional zones is at a low level. Taking into account the situation of the selected object, there is a need for landscaping the territory of the homestead, as well as for diversifying plantings and expanding their range.

*The study of the territory showed that the current state of the green zone is poor and is represented by the following plantings: *Narcissus L., Tulipa 'Allegretto' L., Rosa L., Campsis L., Fraxinus excelsior L., Syringa vulgaris 'Agincourt Beauty' L., Narcissus ×medioluteus L., Tulipa gesneriana L., Campsis radicans L.**

In general, a full analysis of the state of the study area showed that most of the existing green spaces should be removed due to their unsatisfactory sanitary and hygienic condition, and design work should be directed to expanding the range of ornamental plants.

*As a result of the study, we proposed to divide the territory of the household into zones and to set up flower beds in the proposed areas. To expand the existing assortment with flower, shrub and tree plants: *Hyacinthus L., Thuja occidentalis Smaragd L., Lavandula L., Muhlenbergia Schreb., Syringa vulgaris L., Thuja occidentalis L., Muscari L., Hibiscus syriacus L., Hydrangea L., Nepeta x faassenii L., Buxus sempervirens L., Kochia Roth., Cortaderia selloana L., Thuja occidentalis 'Danica' L., Stipa L., Hydrangea L., Hyacinthaceae L., Catalpa bignonioides Walt.**

Preference was given to evergreens at the request of the customer. All the recommended plants are highly decorative and flowering, smoke and gas resistant. The plants are unpretentious in relation to light, they can grow in the shade or in a sunny area, which allows them to be used in the design of flower beds and compositions.

Key words: *master plan, reconstruction project, landscaping, hedge, woody plants, flower beds.*

Постановка проблеми. Нові соціальні умови та матеріальні можливості призвели до необхідності створення функціональних просторів, де люди відчують себе комфортно, гармонійно і не втрачають зв'язку з природою і навколишнім середовищем. Використання ландшафтного дизайну стає все більш популярним при плануванні садів, парків і приватних територій різного призначення [1–3].

Великі міста мають усі елементи системи озеленення; сільський населений пункт, селище – лише частину з них. Проте у містах та у сільських населених пунктах необхідні захисні зелені насадження між житловими будинками і виробничою зоною. У південних районах головним завданням посадки зелених насаджень є захист вулиць, площ, житлових дворів і будинків від перегріву, їх затінення. У північній частині – укріття забудови від холодних вітрів, снігових заметів. У великих промислових центрах важливо забезпечити аерацію міської забудови з допомогою її розчленовування великими зеленими масивами [4; 5].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у вирішення проблем та перспектив розвитку озеленення сільських територій зробили вчені: Є. Гаркушева, В. Андрійчук, С. Поталіцин, В. Міщенко, Г. Виговська, Ю. Маковецька, Н. Олійник, О. Лагоднюк [6–11].

Проте досі залишається багато актуальних та невирішених питань з даної тематики, що потребують комплексного підходу до розв'язання проблем розвитку садово-паркового будівництва сільських територій.

Постановка завдання. Метою нашої роботи було створити проект озеленення території присадибної ділянки Голопристанського району Херсонської області.

Згідно мети досліджено природно-кліматичні умови району досліджень; проаналізовано сучасний стан насаджень та благоустрою ділянки; розроблено проект реконструкції та озеленення присадибної ділянки.

Виклад основного матеріалу дослідження. У ході дослідження було встановлено, що сучасний стан зеленої зони є мізерним та представлений наступними насадженнями: *Narcissus* L., *Tulipa* 'Allegretto' L., *Rosa* L., *Campsis* L., *Fraxinus excelsior* L., *Syringa vulgaris* 'Agincourt Beauty' L.

З парадної частини встановлено рядові насадження *Narcissus* × *medioluteus* L., *Tulipa gesneriana* L.. Також із внутрішньої сторони паркану зростає *Campsis radicans* L.. Біля входу на подвір'я висаджений ясен звичайний, проте, через відсутність своєчасного формування, насадження прийняло кущову форму (рис. 1).

Рис. 1. Сучасний стан досліджуваної території

На подвір'ї відмічено сітку доріжок. Основна, яка проходить від входу до будинку, знаходиться у пошкодженому стані, тому потребує реконструкції. На головній клумбі насадження *Narcissus* × *medioluteus* L., *Tulipa gesneriana* L., розміщено у хаотичному порядку без певної системи озеленення. Також невеликий за розміром кущ *Hibiscus syriacus* L. (рис. 2).

Саме тому, враховуючи сучасний стан обраного об'єкту, існує необхідність в озелененні території присадибної ділянки, а також в урізноманітненні рослинних насаджень.

Рис. 2. Насадження тюльпанів гібридних та нарцисів

Перш ніж починати роботи з озеленення, більшу частину існуючих зелених насаджень пропонуємо видалити у зв'язку з їх незадовільним санітарно-гігієнічним станом.

Рис. 3. Генеральний план

Примітка: 1 – парадна частина; 2 – зона перед фасадом будинку; 3 – зона відпочинку; 4 – зона з плодово-ягідними культурами

Рис. 4. Генеральний план

Освітлення є одним із елементів, що доповнюють загальну картину озеленої території у вечірній період. Приблизне розміщення садових ліхтарних установок можемо спостерігати на плані. В основному завдання полягає в освітленні тих ділянок, якими буде здійснюватися переміщення, а також безпосередньо у зоні відпочинку.

У результаті дослідження нами було запропоновано розділити територію домоволодіння на зони та розбити квітники на запропонованих територіях. Розширити вже існуючий асортимент квітковими, кущовими та деревними рослинами: *Hyacinthus L.*, *Thuja occidentalis Smaragd L.*, *Lavandula L.*, *Muhlenbergia Schreb.*, *Syringa vulgaris L.*, *Thuja occidentalis L.*, *Muscari L.*, *Hibiscus syriacus L.*, *Hydrangea L.*, *Nepeta x faassenii.*, *Buxus sempervirens L.*, *Kochia Roth.*, *Cortaderia selloana L.*, *Thuja occidentalis Danica*, *Stipa L.*, *Hydrangea L.*, *Hyacinthaceae L.*, *Catalpa bignonioides Walt.*

Для озеленення ділянки здійснювався підбір асортименту рослин згідно їх пристосованості до кліматичних умов розташування обраної території. Рослини можна розділити умовно на дві групи: плодові культури та декоративні культури.

Рис. 5. Озеленення парадної частини

Перша зона – це парадна частина. Зону клумби від газону відділятимуть рядові насадження *Hyacinthus L.* (рис. 5, 6).

Рис. 6. Головний квітник парадної частини

У центральній частині доречно висадити катальпу на штамбі. З двох боків – *Thuja occidentalis Smaragd* L. Також вздовж усього паркану рядовою посадкою доцільно розмістити лаванду *Lavandula* L. Для того аби доповнити загальний вигляд об'єкту, пропонуємо висадити *Muhlenbergia* Schreb. при вході та із протилежної частини.

Рис. 7. Симетричний квітник парадної частини

На протилежній частині ділянки рослини та порядок їх розташування буде ідентичним посадці з правого боку від входу, для того щоб підкреслити симетричність об'єкту в цілому. Доповненням буде лише насадження *Syringa vulgaris* L. на штамбі, який розташовуватиметься по іншу сторону доріжки (рис. 8).

Рис. 8. Сітка доріжок

Всередині подвір'я при вході по обидва боки доріжки розміщуватимуться штамбові культури *Thuja occidentalis* L. (рис. 9).

Рис. 9. Озелення внутрішньої сторони паркану

Навколо туї пропонуємо висадити *Muscari* L., для того аби в зимовий період зберігався декоративний вигляд скомпонованого насадження.

Оскільки планування озеленення здійснювалось у мінімалізмі, основну доріжку необхідно зробити звивистою, для того щоб візуально збільшити розмір усієї ділянки (рис. 10).

Рис. 10. Сітка доріжок

Наступна зона – фасад будинку. Площа, що зайнята під насадження пропонуємо засадити газоном, попередньо окреслити правильними геометричними формами невеликі ділянки, обрамовані мощенням з каменю (рис. 11).

На ділянках квадратної та прямокутної форми доцільно розмістити *Hibiscus syriacus* L. На ділянці округлої форми – *Hydrangea* L. Вздовж доріжки, що розташована поруч з будинком, пропонуємо висадити *Nepeta x faassenii*.

Вздовж паркану пропонуємо висадити живопліт із *Buxus sempervirens* L., який доповнюватиметься насадженнями *Muhlenbergia* SCHREB.

Рис. 11. Насадження газону

Наступна зону виділяємо територією відпочинку. Центральним об'єктом якої є альтанка. Основою є мощення округлої форми, вздовж якого, для більш естетичного вигляду, пропонується висадити *Kochia* Roth. (рис. 12).

Рис. 12. Зона відпочинку

Всю площу, зайняту під цей об'єкт, пропонуємо також засадити газоном, вимостивши клумбу округлої форми, на якій розташовуватиметься насадження *Cortaderia selloana* L. (рис. 13).

До альтанки від будинку проходить невелика доріжка звивистої форми, на якій при вході розташовуватимуться садові ліхтарі (рис. 14).

Праворуч від альтанки розташовуватимуться три клумби невеликих розмірів. Ділянка під ними прокладена мощенням. Клумби мають правильні геометричні форми (квадрат). У кожній з них рівномірними посадками висаджені окремі види рослин: туя західна *Thuja occidentalis* Danica, *Stipa* L. *Hydrangea* L.

Рис. 13. Клумба округлої форми

Рис. 14. Зона відпочинку

Рис. 15. Малі архітектурні форми

За ними розташовуватиметься сітка доріжок, шириною близько 2,5 метрів, вздовж якої попері парканом будуть висаджені *Hyacinthaceae* L. Праворуч від яких розміщується клумба прямокутної форми, на якій висаджено насадження декоративної цибулі навколо штамбової культури *Catalpa bignonioides* Walt.

У зоні з плодово-ягідними культурами розміщуватимуться насадження полуниці культурної, яка буде відгороджена від основної частини подвір'я невисокою загорожею. По той бік паркану пропонуємо висадити асортимент плодкових деревних рослин: абрикос, грушу гібридну, вишню та яблуню гібридну (рис. 15).

Завдяки грамотно підібраним насадженням можна підвищити рівень якості озеленення території присадибних ділянок.

Задля збереження естетичного вигляду території протягом року, було підібрано асортимент рослини, які не втрачають свої декоративні якості незалежно від пори року. (рис. 16).

Рис. 16. Загальний вигляд території

Висновки і пропозиції. Отже, розроблений проєкт озеленення території буде спрямований на вирішення актуального завдання для даної території: підвищення декоративних і естетичних якостей території, а також підвищення рівня комфортності присадибної ділянки для господарів та гостей.

Завдяки проєктним рішенням з'явиться об'єкт ландшафтного мистецтва, що поліпшить естетичне сприйняття об'єкту сільської місцевості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Дементьева О.І., Левчук О. Аналіз сучасного стану сфери благоустрою населених пунктів України. Матер. наук. інтерн.-конф. молодих вчених, аспірантів та студентів: раціональне використання біоресурсів та охорони навколишнього середовища. (17–19 березня 2021 р., Херсон). С. 110–113.
2. Boiko T., Dementieva O., Omelianova V., Strelchuk L. (2020). Ornamental woody plants assortment expansion in landscaping the cities of Southern Ukraine. 20-th International multidisciplinary scientific geoconference SGEM 2020. P. 595–602.
3. Дементьева О.І., Бойко Т.О. Особливості застосування багаторічних лікарських рослин в оформленні квітників міста Херсон. *Таврійський науковий вісник*. 2021. № 118. С. 333–340.
4. Дементьева О.І., Омелянова В.Ю. Проєкт озеленення та благоустрою меморіального комплексу воїнам АТО. Міжнародна науково-практична конференція

«Екологічні проблеми навколишнього середовища та раціонального природокористування в контексті сталого розвитку»: збірник тез доповідей 25–26 жовтня 2018, м. Херсон, Україна). Херсон : Олді-плюс, 2018. С. 87–91.

5. Лаврись В.Ю., Дементьєва О.І. Особливості озеленення прибудинкової території в умовах півдня України. *Таврійський науковий вісник*. 2022. № 127. С. 335–363

6. Лук'янченко О.О., Гаркушева Є. О. Організаційно економічний механізм розвитку вулично-дорожнього господарства міст. *Економіка будівництва і міського господарства*. 2012. Том 8. № 1. С. 59–67.

7. Андрійчук В., Поталіцин С. Аналіз систем зовнішнього освітлення та шляхів підвищення їх ефективності. *Вісн. ТНТУ*. 2012. Т. 68. № 4. С.168–175.

8. Міщенко В.С., Маковецька Ю.М., Омеляненко Т.Л. Інституціональний розвиток сфери поводження з відходами в Україні: на шляху європейської інтеграції. Київ : ДУ «Ін. економіки природокористування та сталого розвитку НАН України», 2013. 192 с.

9. Міщенко В.С., Виговська Г.П., Маковецька Ю.М., Омеляненко Т.Л. Удосконалення системи управління відходами в Україні в контексті європейського досвіду. Київ : «Лазурит-Поліграф», 2012. 120 с.

10. Олійник Н.І. Державне регулювання ринку житла в Україні : дис. ... д-ра наук з держ. упр. : спец. 25.00.02 Київ. 2011. 391 с.

11. Лагоднюк О.А. Концепція формування прибуткових територій населених пунктів : автореф. дис. ... канд. техн. наук : 05.24.01. Київ, 2008. 16 с.

УДК 712.4

DOI <https://doi.org/10.32782/2226-0099.2023.133.44>

ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ ПРОЕКТУ ОЗЕЛЕНЕННЯ ТА БЛАГОУСТРОЮ ДОШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ СІЛЬСЬКОЇ МІСЦЕВОСТІ ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Дементьєва О.І. – к.с.-г.н.,

старший викладач кафедри лісового та садово-паркового господарства,

Херсонський державний аграрно-економічний університет

Лаврись В.Ю. – асистент кафедри лісового та садово-паркового господарства,

Херсонський державний аграрно-економічний університет

Дементьєв С.В. – студент II курсу магістратури факультету рибного

господарства та природокористування,

Херсонський державний аграрно-економічний університет

Лаврись О.Ю. – студент II курсу магістратури факультету рибного

господарства та природокористування,

Херсонський державний аграрно-економічний університет

У статті розглянуто особливості створення проєкту озеленення та благоустрою дошкільних навчальних закладів сільської місцевості на прикладі с. Степанівка Херсонської області, а також аналіз використаного асортименту рослин відповідно до функціонального призначення та умов їх зростання.
